

«Ανακαλύπτοντας τον Van Gogh μέσα από την ταινία “Όνειρα” του Ακίρα Κουροσάβα» - Μια εκπαιδευτική εφαρμογή σε δυο σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας

Μαρία Καγιαβή¹, Χρύσα Παπαλαζάρου², Πέτρος Μανεισιώτης³, Αριστείδης Κάνδιας⁴.

¹ Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, mkagiavi@sch.gr

² Πρωτοβάθμια Εκπαίδευση, hrysap@yahoo.gr

³ Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, petros@unipi.gr

⁴ Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση, akand@ieec.org

Περίληψη

Σκοπός της εφαρμογής που παρουσιάζεται είναι να αναδειχθεί η πολύπλευρη διάσταση της χρήσης των ΤΠΕ στην εκπαίδευση, και πιο συγκεκριμένα στην εκπαίδευση ενηλίκων, μέσα από τη δυναμική της αλληλεπίδραση με άλλους γνωστικούς άξονες όπως η τέχνη και η Αγγλική γλώσσα. Θεματικός πυρήνας της εφαρμογής είναι η ζωή και το έργο του ζωγράφου Van Gogh καθώς και οι ζωγραφικές τεχνικές που εφαρμόζει στους πίνακες του. Το θεωρητικό υπόβαθρο της όλης διαδικασίας βρίσκει έρεισμα στις θεωρίες της βιωματικής μάθησης, εστιάζοντας στη δυναμική της ομάδας, στη συναισθηματική έκφραση και στην έκθεση σε νέες εμπειρίες. Μέσα από αυτό το πρίσμα μεγιστοποιείται η αποτελεσματικότητα της εκπαιδευτικής διαδικασίας.

Λέξεις κλειδιά: ΤΠΕ, Τέχνη, Ξένη Γλώσσα, Βιωματική Μάθηση, Κριτικός Στοχασμός

1. Εισαγωγή

Στη συγκεκριμένη εφαρμογή επιδιώκεται η κατά το δυνατόν μεγαλύτερη ενεργητική εμπλοκή των εκπαιδευομένων στην εκπαιδευτική διαδικασία αποφεύγοντας τη θεώρησή τους ως παθητικά υποκείμενα διδασκαλίας. Δίνεται έτσι η δυνατότητα να βιώσουν το ζήτημα που ερευνάται, να το κατανοήσουν επομένως καλύτερα και τελικά να το εξετάσουν εις βάθος, σκεπτόμενοι κριτικά μέσα από έναν ελεύθερο και ισότιμο διάλογο. Περαιτέρω, καθώς η ίδια η διαδικασία συχνά θυμίζει παιχνίδι και διαπραγματεύεται σημαντικά έργα τέχνης, δίνεται έμφαση στην αίσθηση που βιώνεται και αφήνεται περιθώριο για την έκφραση ευχάριστων και δυσάρεστων συναισθημάτων, οδηγώντας τελικά σε μια κατανόηση του τρόπου με τον οποίο αυτά διαμορφώνουν συμπεριφορές. Έτσι, μέσα από μια συνεργατική και συμμετοχική παιδαγωγική προσέγγιση, οι εκπαιδευόμενοι βιώνουν τις πρακτικές του δημοκρατικού διαλόγου, αναπτύσσοντας τις ιδέες τους, υποστηρίζοντας τις προτάσεις τους, ανταλλάσσοντας απόψεις και εν τέλει αναστοχάζονται, εμπλουτίζουν ή ακόμα και αναθεωρούν παγιωμένες, στερεότυπες αντιλήψεις τους. Η πορεία κάθε

μέλους της ομάδας διαμεσολαβείται και νοηματοδοτείται μέσα από τη συνολική διαδρομή της ομάδας, μέσα από την αμοιβαία ενθάρρυνση και την ανάληψη συλλογικής ευθύνης για την πορεία της όλης διαδικασίας. Η χρήση των Η/Υ από την άλλη συμβάλλει ουσιαστικά στη βελτίωση των διαδικασιών διδασκαλίας και εκμάθησης των διαφόρων αντικείμενων αλλά και γενικότερα δημιουργεί περιβάλλοντα για την ανάπτυξη ιδιαίτερων δεξιοτήτων και την απόκτηση νέων γνώσεων. Οι ΤΠΕ ανατρέπουν την υπάρχουσα κατάσταση στην εκπαιδευτική διαδικασία και συμβάλλουν αποφασιστικά σε νέες παιδαγωγικές προσεγγίσεις με πιο ενεργητικούς τρόπους μάθησης και ανάπτυξη νέων στάσεων και δεξιοτήτων.

2. Η Εκπαιδευτική Εφαρμογή

Εκπαιδευτικοί Στόχοι – Σχεδιασμός Διδακτικής Εφαρμογής

Η μέθοδος που παρουσιάζεται εφαρμόζεται σε εκπαιδευόμενους 2 Σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας και πιο συγκεκριμένα στο 1^ο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας Κορυδαλλού και στο Σχολείο Δεύτερης Ευκαιρίας Πειραιά.

Στόχος της διδακτικής εφαρμογής είναι η επαφή των εκπαιδευομένων με τη ζωή και το έργο του ζωγράφου Van Gogh και η ευαισθητοποίηση τους στις ζωγραφικές τεχνικές που εφαρμόζει στους πίνακες του.

Ως επιμέρους στόχοι της ορίζονται οι παρακάτω:

σε επίπεδο γνώσεων:

- να γνωρίσουν την χρήση των προγραμμάτων αυτοματισμού γραφείου.
- να αποκτήσουν αρχική γνώση της δομής των πολυμεσικών εφαρμογών
- να βελτιώσουν τις δεξιότητες τους στην Αγγλική γλώσσα
- να πληροφορηθούν για τη ζωή και το έργο του Van Gogh
- να αναγνωρίζουν τα έργα του

σε επίπεδο ικανοτήτων:

- να κατανοήσουν τη χρήση του εργαστηρίου πληροφορικής ως εργαλείο νέων τεχνολογιών
- να χειρίζονται τον Η/Υ για να προσεγγίζουν θέματα άλλων γραμματισμών
- να προσεγγίζουν τη ξένη γλώσσα ως κοινωνική πρακτική με πολιτισμική σημασία
- να αντιλαμβάνονται τις ζωγραφικές τεχνικές που χρησιμοποιεί ο καλλιτέχνης

σε επίπεδο στάσεων:

- να αποδεχθούν το ρόλο των ΤΠΕ στην εκπαιδευτική διαδικασία
- να προβληματιστούν σχετικά με τους παράγοντες που επηρέασαν το έργο του ζωγράφου
- να ευαισθητοποιηθούν απέναντι στην κοινωνική διάσταση της τέχνης.

Διάρκεια εφαρμογής: 6 έως 7 διδακτικές ώρες (240' έως 280')

Θέμα διδασκαλίας: «Ανακαλύπτοντας τον Van Gogh»

Χαρακτηριστικά συμμετεχόντων: Οι συμμετέχοντες είναι εκπαιδευόμενοι των σχολείων Δεύτερης Ευκαιρίας (1^ο Κορυδαλλού και Πειραιά), δηλαδή ενήλικες που δεν έχουν ολοκληρώσει την υποχρεωτική εκπαίδευση.

3. Στάδια διδασκαλίας:

1^ο Στάδιο (2 διδακτικές ώρες): Το πρώτο στάδιο πραγματοποιείται στο ΣΔΕ Πειραιά. Διανέμεται στους εκπαιδευόμενους έντυπο υλικό με επιλεγμένες πληροφορίες για τη ζωή και το έργο του Van Gogh καθώς και για τους πίνακες εκείνους που εμφανίζονται στην ταινία «Ονειρα» του Ακίρα Κουροσάβα. Οι ίδιοι πίνακες προβάλλονται με βίντεο προτζέκτορα, σχολιάζονται και δίνονται επίσης σε έντυπη μορφή για περαιτέρω μελέτη.

2^ο Στάδιο (2 έως 3 διδακτικές ώρες): Το δεύτερο στάδιο πραγματοποιείται στο 1^ο ΣΔΕ Κορυδαλλού. Οι εκπαιδευόμενοι έρχονται σε επαφή με τον Van Gogh και το έργο του μέσα από το αγγλόφωνο μέρος του αποσπάσματος της ταινίας «Ονειρα» του Ακίρα Κουροσάβα. Μέσα από μια διαθεματική προσέγγιση Αγγλικού και Πληροφορικού Γραμματισμού, το απόσπασμα μεταφράζεται και δημιουργούν υπότιτλους.

Οι πληροφορίες που λαμβάνουν οι εκπαιδευόμενοι του κάθε σχολείου στα στάδια 1 και 2 είναι διαφορετικές έτσι ώστε η πλήρης εικόνα να ολοκληρωθεί στη συνέχεια κατά την τηλεδιάσκεψη, όπου η μια ομάδα θα αντλήσει στοιχεία από την άλλη.

3^ο Στάδιο (2 διδακτικές ώρες): Το τρίτο στάδιο γίνεται σε παράλληλο χρόνο και στα δυο σχολεία. Η τηλεδιάσκεψη πραγματοποιείται μεταξύ δύο αιθουσών διδασκαλίας, μία από κάθε σχολείο, με χρήση πλατφόρμας που υποστηρίζει σύγχρονη επικοινωνία με μετάδοση βίντεο και ήχου (video conferencing). Ο εξοπλισμός που χρησιμοποιείται από το κάθε σχολείο είναι ένας Η/Υ με κάμερα και μικρόφωνο, ένας βίντεο-προβολέας και οθόνη προβολής. Η προβολή γίνεται μέσω της δυνατότητας του διαμοιρασμού της οθόνης (desktop sharing) του Η/Υ που υποστηρίζει η πλατφόρμα τηλεδιάσκεψης.

Αρχικά προβάλλεται το απόσπασμα από την ταινία «Ονειρα». Στη συνέχεια οι εκπαιδευόμενοι των δύο σχολείων καλούνται να αλληλεπιδράσουν για να αναγνωρίσουν τους πίνακες που βλέπουν στην ταινία, συζητούν και ανταλλάσσουν περαιτέρω πληροφορίες για τη ζωή και τις ζωγραφικές τεχνικές του Van Gogh. Τέλος, μοιράζονται φύλλα εργασίας τα οποία πρέπει να συμπληρώσουν αντλώντας από την προηγούμενη διαδικασία ανταλλαγής στοιχείων και πληροφοριών. Η συνάντηση κλείνει με την προβολή οπτικοποιημένου υλικού.

Βιβλιογραφία

- Καμαρινού Δ., (2000). *Βιωματική μάθηση στο σχολείο*. Αθήνα: Ιδιωτική Έκδοση.
- Κόκκος, Α. (2010). Μετασχηματίζουσα Μάθηση μέσα από την Αισθητική Εμπειρία: Θεωρητικό Πλαίσιο και Μέθοδος Εφαρμογής, στο: *Εκπαίδευση Ενηλίκων*, τ.19, 9-13.
- Μέγα, Γ. (2007). Υλικό από το εργαστήριο με τίτλο «*Η σκέψη: Προάγοντας το δυναμικό του εκπαιδευόμενου-τεχνικές καλλιέργειας κριτικής και δημιουργικής σκέψης*», οργάνωση Επιστημονική Ένωση Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Αθήνα 24-25 Νοεμβρίου 2007.
- Μητσοκοπούλου, Β. & Σακελίου, Ε. (2006). *Γραμματισμός στην Αγγλική Γλώσσα: Πρόγραμμα Σπουδών, Μεθοδολογικές προτάσεις, Εκπαιδευτικό Υλικό*. Αθήνα: Υπουργείο Εθνικής Παιδείας & Θρησκευμάτων, Γενική Γραμματεία Εκπαίδευσης Ενηλίκων, Ινστιτούτο Διαρκούς Εκπαίδευσης Ενηλίκων.
- Προδιαγραφές σπουδών για τα Σχολεία Δεύτερης Ευκαιρίας , Αθήνα 2003, ΓΓΕΕ,ΙΔΕΚΕ
- Mezirow, J. & συνεργάτες, (2007) *Η Μετασχηματίζουσα Μάθηση /μετ. Γιώργος Κουλαουζίδης*. Αθήνα: Μεταίχμιο.
- Shelagh Rixon (1996) *Developing Listening Skills*. Hertfordshire: Phoenix
- Richards, J.C. (1997) *The Context of Language Teaching*. Cambridge: Cambridge University Press.